

PASWERK

Begroting 2020

Werkvoorzieningsschap Zuid-Kennemerland
(Paswerk)

Opgesteld door: Paswerk
Datum: 8 februari 2019
Status: Concept

VOOR INFORMATIE:

Paswerk

Adres: Spieringweg 835
2142 ED Cruquius
Telefoon: 023 - 54 34 767
Fax: 023 - 54 34 800
E-mail: info@paswerk.nl
Website: www.paswerk.nl

PASWERK

Inhoud

Voorwoord	1
1 Managementsamenvatting	2
2 Verdere verbetering operationeel resultaat van Paswerk	3
2.1 Kosten dalen en netto omzet stabiel.....	4
2.2 Verdere verbetering toegevoegde waarde en resultaat per SW-medewerker.....	6
2.3 Nieuw beschut werk	6
2.4 Bedrijfskosten in de grip	7
3 Wsw-deel integratie uitkering Participatie	9
4 Vier werkunits in beeld: prestaties en uitdagingen	11
5 Risicoparagraaf	16
5.1 Risico's en maatregelen ter beperking van risico's.....	16
5.2 Geprognosticeerde balans en weerstandsvermogen	18
Bijlage I: programmabegroting	20
Bijlage II: reserves, voorzieningen & geldleningen	28
Bijlage III: investeringen	29
Bijlage IV: meerjarenoverzicht	30
Bijlage V: programmabegroting uitgesplitst	31

Voorwoord

Met de voorliggende begroting presenteert Paswerk de financiële verwachtingen van het bedrijf voor het jaar 2020, met een doorkijk naar de daarop volgende jaren. De vooruitzichten voor Paswerk zijn goed, zowel voor wat betreft de opbrengsten als de verbeteringen ten aanzien van de bedrijfsvoering die inmiddels effect sorteren. Met de afname van het ambtelijk personeelsbestand en het beheersen van de overige bedrijfskosten is de kostenstructuur geoptimaliseerd. Dit resulteert in een verdere verbetering van het verwachte operationele resultaat, dat toeneemt naar 2,5 miljoen in 2020, ruim € 0,2 miljoen meer dan Paswerk heeft begroot voor 2019.

In afwijking van voorgaande jaren is voor de berekening van het tekort op de Rijkssubsidie voor de uitvoering van de Wsw er vanuit gegaan dat het Wsw-deel van de Integratieuitkering Participatie wordt bijgesteld met het bedrag van de indexering van de loonkosten Wsw. Dit resulteert voor de GR gemeenten in een lager verwacht tekort. Wij zijn van mening dat dit een realistischer beeld geeft van het verwachte resultaat.

Met de invoering van de Participatiewet is de instroom in de Wsw beëindigd en komen er geen nieuwe Wsw'ers meer bij. Jaarlijks neemt de Wsw-populatie af met zo'n 30 tot 40 personen en neemt aldus de gemiddelde leeftijd toe. Desondanks zien we voldoende mogelijkheden om de financiële resultaten verder te verbeteren. We maken daarbij gebruik van de gunstige economische ontwikkelingen door onze klantportfolio te optimaliseren en opdrachten te selecteren met een beter rendement. Binnen alle werkunits wordt, op continue basis, gekeken naar mogelijke verbetering van interne werkprocessen en wordt getracht de mensen op die werksoorten in te zetten waar zij het beste tot hun recht komen en in staat zijn om hun kennis en vaardigheden verder te ontwikkelen. Dit resulteert niet alleen in een hoge netto toegevoegde waarde, in vergelijking tot de branche van SW-bedrijven, maar ook in een laag ziekteverzuim en een hoge medewerkerstevredenheid.

De begroting voor 2020 omvat ambitieuze doch naar onze verwachting haalbare doelstellingen. Het management en de medewerkers van Paswerk zullen zich in elk geval met enthousiasme inzetten voor een zo goed mogelijk resultaat, zowel maatschappelijk als financieel.

1 Managementsamenvatting

Ondanks structurele daling SW-populatie omzet stabiel en toename operationeel resultaat

De begroting voor 2020 laat een verdere verbetering zien voor wat betreft de ontwikkeling van de omzet en het operationeel resultaat. Dit wordt niet alleen gedragen door de goede economische omstandigheden, maar vooral ook door de verbetering van werkprocessen en een betere klant- en opdrachtenportfolio. Alle werkunits dragen hieraan bij. Dit resulteert in een verdere toename van de netto toegevoegde waarde per fte Wsw. Onderstaand de highlights ter illustratie:

- In tegenstelling tot de afname van de SW-formatie van 714,6 fte over 2018 naar 654,8 fte in 2020 stijgt netto omzet naar € 10,3 miljoen in 2020 ten opzichte van een netto omzet van € 9,9 miljoen die begroot is voor 2019.
- Het operationeel resultaat, het resultaat dat het management van Paswerk daadwerkelijk kan beïnvloeden, neemt verder toe naar bijna € 2,5 miljoen. Een toename met ruim € 200.000 ten opzichte van de begroting 2019.
- De gecombineerde strategie van enerzijds het verbeteren van de interne werkprocessen en de inzetbaarheid van SW-medewerkers en anderzijds het optimaliseren van de klantportfolio en het rendement van de opdrachten, leidt tot verdere verbetering van de netto toegevoegde waarde naar € 15.700 per fte Wsw. Dit is € 1.200 per fte meer dan de begroting van voorgaand jaar.
- De kosten van het ambtelijk personeel en de overige bedrijfskosten, tezamen de kosten van de uitvoeringsorganisatie, zijn in de grip en blijven vrijwel gelijk.
- De ambtelijke personeelsbezetting blijft, in relatie tot de omvang van de populatie Wsw'ers, ruim binnen de benchmark.

Rijkssubsidie niet geheel toereikend ter dekking van het tekort

Met het positieve operationele resultaat van € 2,5 miljoen, dat naar verwachting in 2020 zal worden gerealiseerd, kan het grootste deel van het tekort op de subsidie van het Rijk, als dekking voor de personeelskosten van de SW-medewerkers, worden gecompenseerd. Per saldo resteert dan nog een tekort van € 328.000, wat door de GR gemeenten aanvullende dient te worden bijgedragen. Bij de berekening van dit tekort is er vanuit gegaan dat het Wsw-deel van de Integratie-uitkering Participatie wordt verhoogd met een bedrag dat gelijk is aan het bedrag van de indexering van de loonkosten Wsw.

2 Verdere verbetering operationeel resultaat van Paswerk

Toename operationeel resultaat De ingezette trend, van de verbetering van het operationeel resultaat van Paswerk, wordt met de in de begroting 2020 opgenomen doelstelling, bestendigd. Hoewel deze doelstelling ambitieus is zien we momenteel bij de verschillende bedrijfsonderdelen sterke verbetering van de gerealiseerde resultaten. Dit wordt gedragen door een goed opgebouwde klantportfolio en een goede beheersing van de bedrijfskosten. We gaan er bij doelstelling ook vanuit dat de economische ontwikkeling een voldoende gezonde basis biedt om dit te realiseren.

Het operationeel resultaat is het verschil tussen de met de levering van producten en diensten gegenereerde netto omzet en de daarvoor gemaakte kosten vanwege inzet van ambtelijke medewerkers en overige bedrijfskosten. Het begrote operationeel resultaat neemt toe van bijna € 2,27 miljoen in 2019 naar ruim € 2,5 miljoen in 2020:

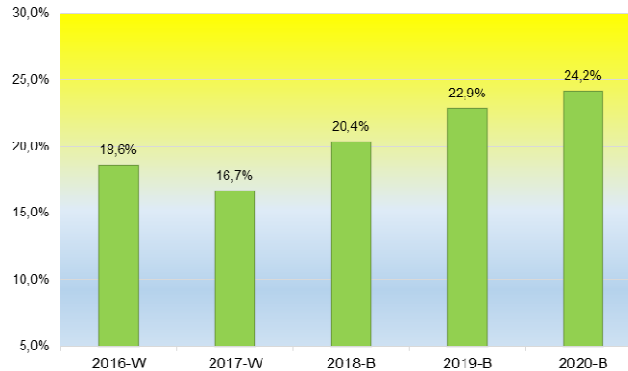

Het operationeel resultaat bepaalt samen met het saldo van het Wsw-deel van de Integratie-uitkering Participatie en de personeelskosten van de Wsw-medewerkers (voorheen bekend als het 'subsidiëresultaat') het uiteindelijke exploitatieresultaat van Paswerk. Het operationeel resultaat is datgene waar Paswerk invloed op heeft, door voldoende passend werk te acquireren en bedrijfsactiviteiten doelmatig te organiseren, en waar Paswerk op stuur.

Renderende omzet In de bedrijfsvoering stuurt Paswerk op een verbetering van de netto toegevoegde waarde van de bedrijfsactiviteiten. Dit gebeurt door het acquireren van de juiste werksoorten met een goed rendement maar vooral ook door verbetering van werkprocessen. Als gevolg hiervan levert de gerealiseerde omzet een hoger rendement op. Voor 2020 komt het operationeel resultaat uit op 24,2 procent van de netto omzet, dit is 1,3 procent hoger dan de begroting voor 2019:

Operationeel resultaat, als percentage van de omzet

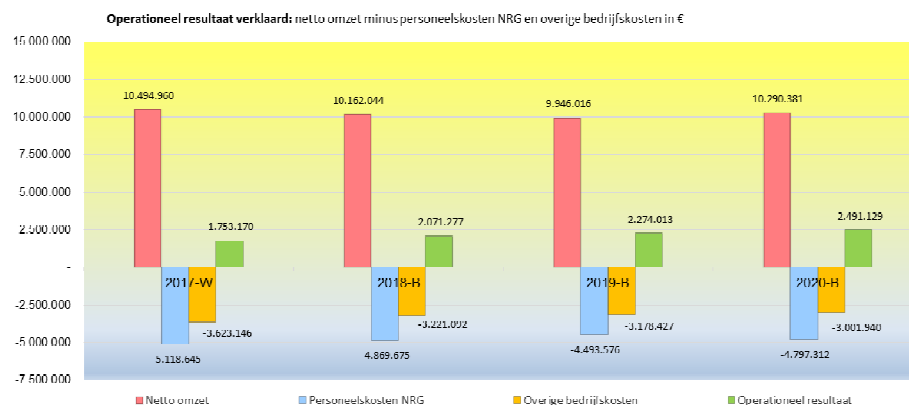
W = werkelijk, B = Begroot

2.1 Kosten dalen en netto omzet stabiel

De belangrijkste verklaring voor de verdere toename van het operationeel resultaat is dat Paswerk er in slaagt, om met een trendmatig kleiner wordende SW-formatie, de netto omzet in 2020 ruimschoots op hetzelfde niveau als in 2018 te houden. Met circa 60 fte Wsw minder wordt getracht dezelfde netto omzet te realiseren. Daarnaast dalen de overige bedrijfskosten tezamen met de ambtelijke personeelskosten met circa € 300.000 ten opzichte van de begroting 2018. Per saldo resulteert dit in een beter operationeel resultaat.

Omzet op niveau...

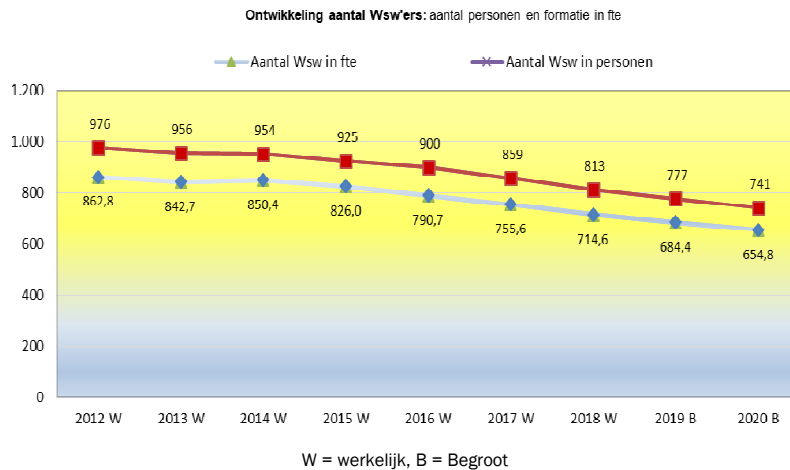
De navolgende figuur geeft de ontwikkeling van netto omzet en kosten weer. Wat opvalt is dat in de begroting 2019 uitgegaan is van een lagere netto omzet dan in 2018, met als achtergrond de structurele afname van het aantal SW medewerkers. Inmiddels is bekend dat de gerealiseerde netto omzet over 2018 significant hoger uitkomt dan begroting waardoor er een goede basis is gelegd voor een hogere omzetverwachting:

W = werkelijk, B = Begroot

... met kleinere SW-formatie De gelijkblijvende netto omzet wordt gerealiseerd met aanmerkelijk minder SW-medewerkers. De SW-formatie krimpt naar verwachting van gemiddeld 714,6 fte werkelijk in 2018 naar 654,8 fte Wsw in 2020 begroot, dat is 59,8 fte minder:

In percentages gerekend neemt het aantal SW-dienstverbanden in 2020 naar verwachting af met 4,3 procent ten opzichte van de begroting 2019. Deze afname ligt in lijn met de eerder voor 2019 begrote afname met 4,2 procent. Wat opvalt is dat de verwachte uitstroom vanwege pensionering per jaar aanzienlijk kan verschillen en dat de uitstroom vanwege alle overige redenen enigszins afzwakt ten opzichte van de voorgaande jaren. Het tempo van de uitstroom van de SW-medewerkers ligt in lijn met de branche van SW-bedrijven als geheel.

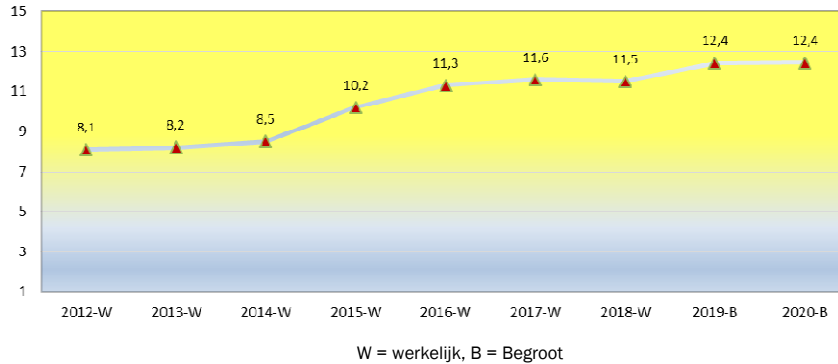
Ambtelijke formatie in verhouding

Paswerk spant zich in om goede balans te vinden tussen de ambtelijke formatie en het aantal SW-medewerkers dat moet worden begeleid. Daarmee wordt getracht de ambtelijke begeleidingskosten te beheersen en in de juiste verhouding te houden. Tegenover de afname van de SW-bezetting staat ook een geleidelijk afname van de ambtelijke formatie. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat de populatie 'Nieuw beschermt werk', die over het algemeen een intensievere begeleidingsbehoefte hebben, inmiddels in omvang toeneemt,

In de voorliggende begroting voor 2020 blijft de ambtelijke bezetting in verhouding tot de SW-formatie goed in evenwicht. Ook dit draagt bij aan het verder verbeteren van het operationeel resultaat:

Aantal fte Wsw per ambtelijke fte

Voor de toekomst voorziet Paswerk een verdere afname van het aantal SW-medewerkers. Hier staat tegenover dat het aantal medewerkers in het kader van 'Nieuw beschut werk' toeneemt. Hoe dit zich precies zal verhouden is niet goed aan te geven omdat Paswerk daar weinig invloed op heeft. Een adequate begeleiding van SW-medewerkers is van groot belang voor de ontwikkelingskansen van de SW-medewerkers maar ook de arbeidsproductiviteit van deze medewerkers wordt daarmee bevorderd.

2.2 Verdere verbetering toegevoegde waarde en resultaat per SW-medewerker

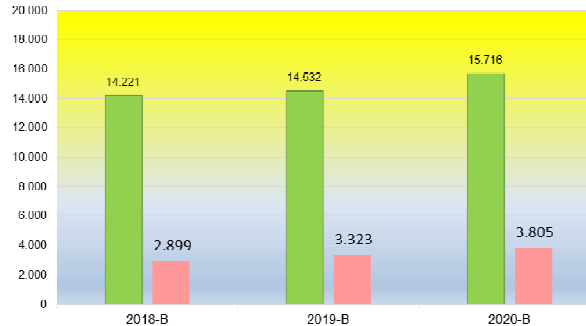
Paswerk presteert goed in het perspectief van de branche wat betreft de gerealiseerde opbrengsten per SW-medewerker. Op basis van de meest recente sectorinformatie van branchevereniging Cedris kan voor de branche als geheel worden uitgegaan van een netto omzet per fte Wsw van € 10.800 in 2017. De netto omzet per fte Wsw bedraagt bij Paswerk in 2018 op basis van de voorlopige cijfers € 15.400. Met een correctie voor de aan Werkpas Holding BV doorbelaste omzet komt de netto omzet uit op € 14.170 per fte Wsw. Dit is met € 3.370 meer ruim boven het sector gemiddelde.

De productiviteit per SW-medewerker is daarmee hoog in het perspectief van de branche. Bovendien neemt de productiviteit naar verwachting verder toe naar circa € 15.700 per fte Wsw in 2020. Deze verbetering wordt niet alleen gedragen door de goede economische omstandigheden maar vooral ook door het optimaliseren van alle elementen van de bedrijfsvoering. In hoofdstuk 4 'De vier werkunits in beeld' wordt nader ingegaan op wat de units er aan doen om dit te bereiken. Een belangrijk onderdeel hiervan is het aannemen van werk en met name meer inzetten op renderende opdrachten. Waar lopende opdrachten minder renderen, probeert Paswerk veelal in samenwerking met de klant te zoeken naar win-win situaties.

De toenemende productiviteit wordt ook weerspiegeld in een toenemend operationeel resultaat per fte Wsw. Waar dit voor 2019 was geraamd op € 3.323, gaat Paswerk voor 2020 uit van een netto omzet van € 3.805 per fte Wsw:

Toegevoegde waarde van SW-medewerkers: netto omzet per fte Wsw en operationeel resultaat per fte Wsw

W = werkelijk, B = Begroot

2.3 Nieuw beschut werk

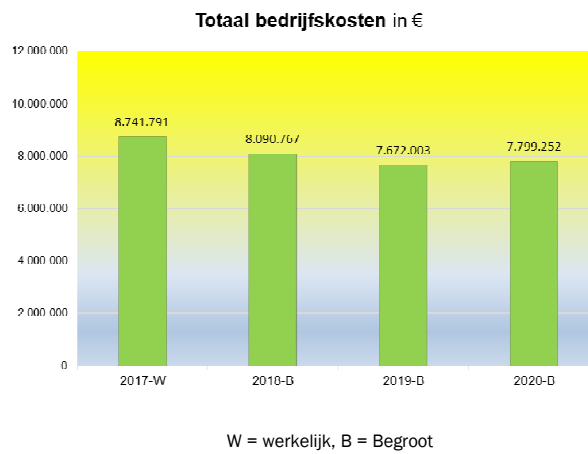
Met de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 is de instroom in de Wsw beëindigd. Tegelijkertijd is, in aansluiting hierop, binnen de Participatiewet de mogelijkheid gecreëerd voor het zogenaamde 'Nieuw beschut werk'. De gemeenten hebben Pasmatch ingeschakeld om deze regeling, die onderdeel uitmaakt van de Participatiewet, uit te voeren. De cliënten uit de doelgroep 'Nieuw beschut werk' worden vanuit Pasmatch geplaatst en bij de GR binnen de verschillende werkunits ingezet.

Bij Paswerk zijn er in 2018 in totaal 8 van deze 'Nieuw beschut werk'-plekken gerealiseerd. Dit betreft mensen die weliswaar arbeidsvermogen hebben maar die (nog) niet in een reguliere baan kunnen werken, ook niet met extra begeleiding en ondersteuning. Zij hebben uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie. De eerste ervaringen met deze doelgroep zijn positief en het blijkt dat deze mensen goed in te passen zijn in de leer- werkprocessen en werksorten die Paswerk biedt.

Voor de begroting 2020 is als uitgangspunt genomen dat er bij Paswerk gemiddeld zo'n 40 mensen uit de doelgroep 'Nieuw beschut werk' zullen werken en dat de personeelskosten van deze doelgroep zullen worden gecompenseerd met de gerealiseerde opbrengsten.

2.4 Bedrijfskosten in de grip

Waar de netto omzet per SW-medewerker een structurele toename laat zien, is het omgekeerde het geval wat betreft de ambtelijke personeelskosten en de overige bedrijfskosten. Kostenbeheersing vormt voor Paswerk een net zo belangrijk strategisch doel als het op niveau houden van de omzet en heeft de continue aandacht van het management.

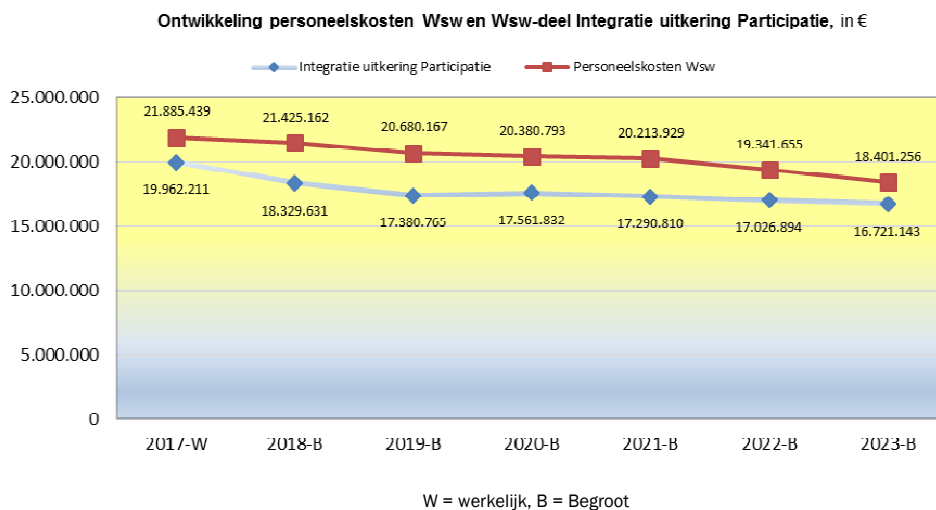
Paswerk gaat voor 2020 uit van slechts een beperkte stijging van de ambtelijke personeelskosten en de overige bedrijfskosten, van € 7.672.000 tezamen begroot voor 2019 naar € 7.799.000 begroot 2020. Nadere analyse leert dat deze toename geheel wordt veroorzaakt door de indexering van de lonen van het ambtelijk personeel. Het aantal fte ambtelijk personeel blijft immers gelijk. Het verder terugdringen van de bedrijfskosten is derhalve geen gemakkelijke opgave temeer omdat een groot deel van deze kosten vaste kosten betreft, waaronder de kosten van huisvesting en de kosten van energie. Met betrekking tot dit laatste kan worden opgemerkt dat een steeds groter deel van deze kosten wordt goedgemaakt door de huuropbrengsten van de verhuur van het pand aan de Cruquius. De verwachting is dat dit zal oplopen tot een bedrag van bijna € 400.000 in 2020.

3 Wsw-deel integratie uitkering Participatie

Wsw-deel Integratie-uitkering Participatie niet toereikend

Het uiteindelijke exploitatieresultaat van Paswerk is, afgezien van de incidentele baten en lasten, gelijk aan de optelsom van het operationeel resultaat en het saldo van de subsidie die Paswerk ontvangt voor de personeelskosten van de SW-medewerkers (i.c. het Wsw-deel van de Integratie-uitkering Participatie) en de werkelijke personeelskosten van de SW-medewerkers. De subsidie die SW-bedrijven van de gemeenten ontvangen voor de personeelskosten van de SW-medewerkers is al enig tijd niet meer toereikend. Paswerk noch de aangesloten gemeenten hebben hier daadwerkelijk invloed op. De personeelskosten van de SW-medewerkers worden immers bepaald door de op landelijk niveau af te sluiten cao voor de Wsw. Het Wsw-deel van de Integratie-uitkering sociaal domein komt tot stand op basis van een verdeelmodel en is mede afhankelijk van beleidsmatige keuzes op 'Haags niveau'. Het hierdoor ontstane tekort is voor Paswerk daarmee een gegeven:

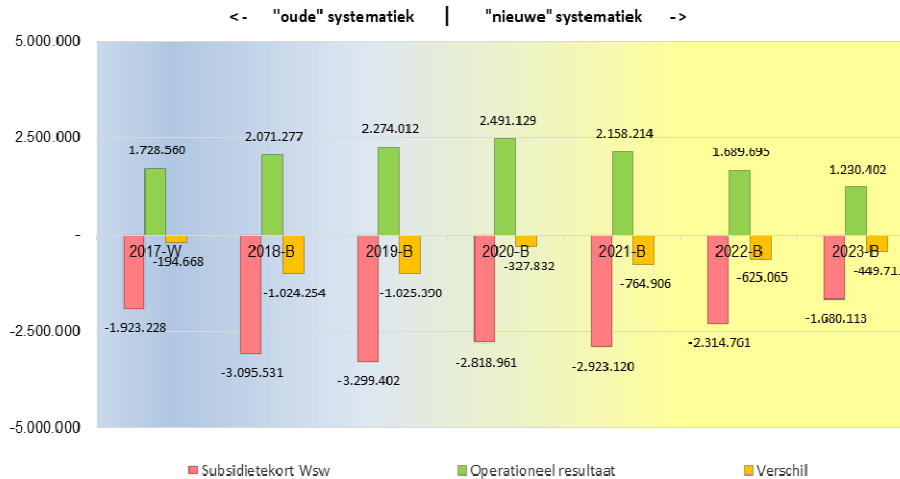
Het 'subsidietekort Wsw' loopt in 2020 op tot naar verwachting circa € 2,8 miljoen.

Compensatie met operationeel resultaat

De ontwikkeling van het operationeel resultaat laat, ondanks de krimpende SW-formatie nog steeds een verbetering zien. Dit betekent dat het 'subsidietekort Wsw' voor een groot deel gecompenseerd kan worden met de positieve resultaten van de eigen bedrijfsvoering. Het operationeel resultaat is echter niet voldoende om het volledige 'subsidietekort Wsw' te dekken. In de navolgende grafiek is dit tot uitdrukking gebracht.

Ontwikkeling subsidietekort Wsw en de mate waarin het operationeel resultaat dit compenseert, in €

W = werkelijk, B = Begroot

Voor het jaar 2020 resteert een begroot tekort van € 328.000 wat in 2021 no enigszins oploopt om daarna weer af te vlakken. Het is van belang hierbij op te merken dat deze begroting is opgesteld met als uitgangspunt dat de Integratie-uitkering Participatie door het Ministerie wordt bijgesteld met een bedrag dat gelijk is aan de hoogte van de indexering van de loonkosten Wsw. Dit wijkt af van de werkwijze zoals deze nog voor de begroting 2019 werd gehanteerd, waarbij de loonkosten Wsw werden geïndexeerd voor de verwachte loonstijging, maar de Integratie-uitkering Participatie daarentegen niet. Vandaar de opstelling in "oude" en "nieuwe" systematiek, waarbij de trendbreuk ligt bij de overgang van begrotingsjaar 2019 naar 2020.

De ervaring leert inmiddels dat de eerder gehanteerde systematiek, waarbij Integratie-uitkering Participatie niet wordt geïndexeerd, een onjuist en een te negatief beeld geeft van de tekorten zoals die zich in de komende jaren kunnen voordoen. Bij het opstellen van de gemeentelijk begroting kan dit tot ongewenste effecten leiden. Wij achten het zeer reeel, ook gezien de systematiek die het Ministerie voor de bijstelling van het Participatiebudget hanteert, dat de bijstelling van de budgetten op bovenstaande wijze zal plaatsvinden.

4 Vier werkunits in beeld: prestaties en uitdagingen

De activiteiten van Paswerk zijn ondergebracht in vier resultaatverantwoordelijke werkunits die elk worden ondersteund door een service verlenende unit 'Operational services'. Deze vier werkunits zijn:

- Unit Detacheren.
- Unit Dienstverlening.
- Unit Techniek en Grafisch.
- Unit Beschut werk en Post.

De grote uitdaging van de werkunits voor 2020 is om met een steeds verder afnemend personeelsbestand het verdienvermogen, ofwel de netto toegevoegde waarde, op een hoog niveau te houden. Met een daling van gemiddeld meer dan 30 fte SW per jaar is dit geen gemakkelijke opgave. Daarbij komt nog dat er voldoende ruimte moet zijn voor de door groei en mensontwikkeling van de SW-medewerkers. Het realiseren van deze tweeledige doelstelling zal alle aandacht vergen van de unitsmanagers.

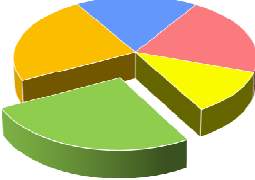
In de afgelopen 3 jaar heeft de netto toegevoegde waarde zich, mede door de gunstige economische omstandigheden, zeer positief ontwikkeld. Voor de begroting van 2020 gaan we er vanuit dat de economische omstandigheden een voldoende en gezonde basis bieden om de begrote netto omzet te realiseren. Dit laat onverlet dat ook de interne bedrijfsvoering steeds zal worden verbeterd om het verdienvermogen te optimaliseren.

Optimalisering bedrijfsvoering Het verbeteren van het verdienvermogen is een continu en systematisch proces binnen Paswerk. Dit doen we door in te spelen op de goede economische omstandigheden, onder andere door de klantportfolio te optimaliseren en daar waar mogelijk het prijsniveau te verbeteren. Daarnaast wordt kritisch gekeken naar werkprocessen en gezocht naar procesverbeteringen. Paswerk volgt hierin de filosofie van 'lean management'. De 'lean'-principes gaan uit van een sterke focus op waardecreatie voor de klant. Werkprocessen worden daar optimaal op afgestemd, zodanig ook dat doorlooptijden beperkt worden en de beschikbare capaciteit optimaal benut wordt.

Detacheren De unit detacheren is gemeten naar de netto omzet, in totaal € 2,7 miljoen en met 231,6 fte, de grootste unit binnen Paswerk. De unit detacheren richt zich zowel op individuele als op groepsdetachering voor de langere termijn of op meer flexibele basis. Het is vooral de unit detacheren die in de afgelopen periode heeft kunnen profiteren de gunstige economische ontwikkelingen. Mede door deze goede economische omstandigheden is de netto omzet stabiel gebleven ondanks de sterk afnemende SW-populatie.

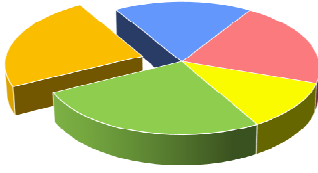
Voor de begroting van 2020 wordt ingezet op een netto omzet van € 2,7 miljoen met in totaal 231,6 fte Wsw. Daarmee stelt de unit detachering zich als doel om de netto toegevoegde waarde per fte structureel te verhogen naar € 11.750 per fte Wsw. Dit is € 1.000 hoger dan de doelstelling zoals die voor de begroting van 2019 is opgenomen en derhalve een aanzienlijke taakstelling.

Unit Detacheren	Kerncijfers
<p>Netto omzet</p> 	<ul style="list-style-type: none">• 231,6 fte• Netto omzet € 2.722.000• NTW per fte € 11.750

De unit detacheren tracht de doelstelling om de netto omzet te verhogen langs verschillende lijnen te realiseren. Ten eerste door het aandeel van individueel detacheren ten opzichte van het aandeel van groepsdetacheren te vergroten. Bij individuele detachering gaat het vaak om langer lopende contracten met aanmerkelijk betere detacheringstarieven. Bovendien heeft de medewerker meer continuïteit ten aanzien van de werkplek en vergt individuele detachering minder begeleiding. Een tweede lijn is het verhogen van de bezettingsgraad, dit wil zeggen het aandeel van de geplaatste uren ten opzichte van de beschikbare uren. Omdat vanwege de gunstige omstandigheden op de arbeidsmarkt er voldoende vraag is naar flexibel personeel zijn er goede kansen om dit te realiseren. Tot slot worden ook de lopende detacheringscontracten tegen het licht gehouden en waar mogelijk in tarifiering aangepast.

Dienstverlening Binnen de unit Dienstverlening zijn ondergebracht de bedrijfsonderdelen Groen en Schoonmaak. De unit Dienstverlening gaat voor de begroting van 2020 uit van een formatie van 129,6 fte en een te realiseren netto omzet van ruim € 2,4 miljoen, hetgeen neerkomt op een netto toegevoegde waarde van € 18.870 per fte Wsw. Daarmee laat de netto omzet van de unit Dienstverlening in vergelijking tot de daaraan voorafgaande jaren weliswaar een geleidelijke daling zien maar daar staat tegenover dat de netto toegevoegde waarde per fte Wsw stijgt.

Unit Dienstverlening	Kerncijfers
	<ul style="list-style-type: none">• 129,6 fte• Netto omzet € 2.445.000• NTW per fte € 18.870

De netto omzet van het onderdeel Groen staat de laatste jaren onder druk omdat veel publieke opdrachtgevers kritischer kijken naar de opdrachtvoorwaarden en tarieven voor de te leveren diensten. Zo wordt bijvoorbeeld steeds vaker gevraagd naar kwalitatief hoogwaardigere inzet van mens en middelen. De uitdaging is dan ook om hiervoor vervangende omzet te vinden en nieuwe klanten te contracteren. Er wordt ingezet op schaalvergroting binnen de opdrachtenportefeuille en rendementsverbetering. Ondanks de bovenstaande perikelen heeft Groen zich ten doel gesteld om met 80,2 fte Wsw in 2020 een netto omzet te realiseren van circa € 1,8 miljoen. Ter vergelijking, in 2017 realiseerde Groen ook een omzet van € 1,8 miljoen, maar wel met ruim 20 fte Wsw meer.

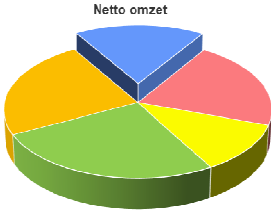
Schoonmaak is met een begrote SW-formatie van 49,4 fte en een netto omzet van € 645.000, voor wat betreft de schaalgrootte, kleiner dan Groen. Het krimpend personeelsbestand werkt daarbij niet in het voordeel maar vanwege de goed gespreide klantenportfolio, zoals de regio gemeenten, SEIN, de recreatieschappen en dergelijke is de doelstelling voor 2020 om de netto omzet per medewerker te stabiliseren op een niveau van rond de € 13.050 per fte Wsw. Daarnaast blijven kostenbewust werken, het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening en het bevorderen van de zelfwerkzaamheden van medewerkers belangrijke aandachtspunten.

Techniek en
Grafisch

De unit Techniek en Grafisch bestaat uit een bundeling van een aantal naar aard gelijksoortige en sterk samenhangende bedrijfsactiviteiten. Dit betreft de bedrijfsonderdelen Metaal, Wielwerk, Assemblage, Parkeerbeheer, Fietswerk en Grafisch. De onderdelen Wielwerk, Parkeerbeheer en Fietswerk zijn de stabiele pijlers van de unit Techniek en Grafisch. Dit betreft meerjarige samenwerkingsverbanden, zoals met HMC (hulpmiddelencentrum) en Spaarnelanden NV, waarvoor het werk voor langere periode is gecontracteerd. De onderdelen Metaal, Assemblage en Grafisch zijn daarentegen veel gevoeliger voor de (ongunstige) marktomstandigheden in de voor hun relevante sectoren. Het is met name Grafisch dat veel last ondervindt van de hevige concurrentie die al enkele jaren in grafische sector voortduurt.

Als doelstelling voor 2020 tracht de unit Techniek en Grafisch met een begrote netto omzet van € 1.740.000 en gemiddeld 93,3 fte het huidige niveau van de omzet te stabiliseren. De netto toegevoegde waarde per fte neemt niet verder af maar stijgt zelfs nog met bijna € 350 ten opzichte van de begroting voor 2019, naar in totaal € 18.640 per fte Wsw.

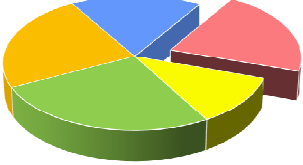
Unit Techniek en Grafisch	Kerncijfers
	<ul style="list-style-type: none">• 93,3 fte• Netto omzet € 1.740.000• NTW per fte € 18.640

De focus voor het management van voor de unit Techniek en Grafisch ligt voor komende periode steeds meer op de kernactiviteiten. Dit betekent dat in verder gaande mate zal worden beoordeeld in hoeverre de klantportfolio, met name bij Grafisch wat veel kleine opdrachtgevers kent, kan worden geoptimaliseerd. Voor de grotere opdrachtgevers zal worden ingezet op het bestendigen en continueren van de samenwerking. Daarnaast zal ook hier het krimpende personeelsbestand de nodige aandacht vergen. Gezien de beperkte schaalomvang van de verschillende bedrijfsactiviteiten is dit vooral voor de unit Techniek en Grafisch een kritieke factor in de bedrijfsvoering.

Voor wat betreft de menselijk factor biedt de unit Techniek en Grafisch een variëteit aan werksoorten. De mensen kunnen op activiteiten ingezet worden waar ze het beste tot hun recht komen en waar zij hun kennis en vaardigheden nog verder kunnen ontwikkelen.

Beschut Werk en Post De unit Beschut Werk en Post heeft in de laatste drie jaar een zeer sterke ontwikkeling doorgemaakt. Hier ressorteren over het algemeen de SW- medewerkers met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Door het acquireren en uitbouwen van de juiste werksoorten en het optimaliseren van de daarbij behorende werkprocessen komen de medewerkers het best tot hun recht. De goed uitgebalanceerde klantportfolio maakt het mogelijk de netto toegevoegde waarde nog steeds te verhogen.

Unit Beschut werk en Post	Kerncijfers
<p>Netto omzet</p> 	<ul style="list-style-type: none">• 163,3 fte• Netto omzet € 2.195.000• NTW per fte € 13.440

De unit Beschut Werk en Post gaat voor de begroting 2020 uit van gemiddeld 163,3 fte Wsw en een netto omzet van € 2,195.000. De doelstelling voor 2020 van het onderdeel Beschut Werk is het realiseren van een netto omzet van € 1.180.000 met 110,3 fte Wsw. Er is daarvoor een goed uitgebalanceerde klantportfolio opgebouwd met klanten zoals Secrid, de KLM, Newasco en anderen. Deze activiteiten betreffen zoal de productie van wallets, het inrollen besteksets en het sorteren en vouwen van wasgoed voor zorginstellingen. 'Secrid' is momenteel de belangrijkste opdrachtgever van Beschut werk. Het vervaardigen van de zogenaamde 'Secrid Wallets' is werk dat uitstekend past bij de mensen uit deze doelgroep omdat de werkzaamheden, met behulp van het 'lean-concept' zijn opgebouwd uit eenvoudige en overzichtelijke taken en zijn daardoor zeer geschikt voor de doelgroep van SW-medewerkers met grotere arbeidsbeperkingen.

Voor het onderdeel Post is een stevige doelstelling voor het jaar 2020 neergezet, te weten het realiseren van een netto omzet van € 1.015.000 met in totaal 53 fte Wsw. Dit is geen gemakkelijke opgave omdat het werk is georganiseerd op basis van vaste looproutes en inzet van personeel in de wijken. Juist hier zal het afnemend personeelsbestand een knelpunt vormen. Daar staat tegenover dat de postmarkt in beweging is en er naar verwachting ook ruimte is voor verbetering van tarieven.

5 Risicoparagraaf

5.1 Risico's en maatregelen ter beperking van risico's

De hiervoor inhoudelijk toegelichte begroting voor 2020 is gebaseerd op vooronderstellingen ten aanzien van zowel externe als interne factoren. Voor zover dat binnen de mogelijkheden van Paswerk ligt, wordt uiteraard getracht om te waarborgen dat deze vooronderstellingen ook daadwerkelijk realiteit worden. Echter, met name op de externe factoren, heeft Paswerk geen invloed. In het navolgende worden daarom de belangrijkste risico's benoemd, waarbij tevens wordt aangegeven of en zo ja hoe Paswerk tracht deze risico's te beperken en te beheersen.

Economische ontwikkelingen	De afgelopen jaren werden gekenmerkt door een zeer gunstige economische ontwikkeling. Ten tijde van het opstellen van deze begroting zijn er steeds meer signalen dat de economie enigszins zal afkoelen. De vooruitzichten voor de komende jaren zijn nog goed maar duiden op een gematigder economisch klimaat. Hoewel in deze begroting rekening is gehouden met de laatste stand van zaken bestaat de mogelijkheid dat de economische situatie verder verslechtert. Hierdoor is het mogelijk dat de geprognosticeerde omzet voor 2020 niet kan worden gerealiseerd. Een dergelijke situatie heeft uiteraard direct een nadelig effect op de exploitatierekening.
Politieke ontwikkelingen	Het is voor Paswerk van groot belang hoe het politieke landschap zich in 2020 verder zal ontwikkelen en welke beleidskeuzes op landelijk niveau zullen worden gemaakt. Met name de ontwikkelingen rond de Participatiewet hebben een grote invloed. Hoewel de bezuinigingen op de Integratie-uitkering Participatie zich lijken te stabiliseren blijft een en ander toch ongewis. Voor zover bekend is hiermee bij het opstellen van deze begroting rekening gehouden. Indien de beleidskeuzes er toe zullen leiden dat verdergaande bezuinigingen op de Integratie-uitkering Participatie, waarbinnen de Wsw is opgenomen, zullen worden doorgevoerd dan heeft dit uiteraard negatieve consequenties voor de exploitatierekening.
Loonkosten Wsw	De laatst vigerende cao voor de Wsw liep af op 31 december 2018. Hoewel de cao onderhandelingen inmiddels zijn opgestart, is het nog niet duidelijk welke afspraken voor de komende jaren zullen worden gemaakt. Daarom zijn bij de berekening van de loonkosten van het Wsw-personeel aannames gedaan ten aanzien van de loonkostenontwikkeling. Indien echter in een later stadium de werkelijk gemaakte afspraken afwijken van deze aannames bestaat het risico dat de loonkostenstijging hoger uitvalt. Gezien het grote aandeel van de loonkosten Wsw in de begroting zal een dergelijke afwijking nauwelijks opgevangen kunnen worden binnen de kaders van de begroting 2020. Dit kan een grote invloed op de exploitatierekening omdat deze kostenstijging door Paswerk niet beïnvloedbaar is. Zo resulteert een loonstijging van bijvoorbeeld 1% boven de begroting in een bedrag van ongeveer € 180.000 aan overschrijding op de begroting. De kans dat een dergelijke situatie zich voordoet achten wij echter klein.

Integratie- Uitkering- Participatie	<p>In de begroting 2020 zijn de bedragen opgenomen voor het Wsw-deel uit de Integratie-uitkering Participatie. Deze bedragen zijn ontleend uit de meest recente gemeente circulaire 2018 en gebruikt om de aanvullende bijdragen in de uitvoeringskosten van de Wsw per gemeente te bepalen. Wij gaan er vanuit, en zo blijkt dat ook uit de ervaringscijfers, dat de Integratie-uitkering Participatie jaarlijks steeds in positieve zin wordt bijgesteld. Een positieve bijstelling is echter geen garantie en kan op enig moment ook negatief uitpakken. De definitieve bedragen voor 2020 zullen echter eerst in mei 2020 bekend worden gemaakt.</p>
Onderhouds- kosten	<p>Voor het onderhoud aan bedrijfspanden en installaties is een meerjarenonderhoudsprognose opgesteld. De jaarlijks onderhoudskosten die in de begroting worden opgenomen zijn hiervan afgeleid. Uit dit meerjarenonderhoudsprognose blijkt dat de hoogte van de uitgaven voor onderhoud per jaar aanzienlijk kan verschillen. Gezien het feit dat de onderhoudskosten een substantieel deel uitmaken van de begroting, dat hiervoor geen voorziening is opgenomen en dat niet altijd mogelijk is het exacte moment van deze uitgaven te voorspellen houdt dit een, zei het beperkt, risico in voor de begroting.</p>
Rentelasten	<p>De liquiditeitsbehoefte wordt momenteel deels gedekt met rekening-courantkrediet van de BNG. Het rentetarief dat momenteel wordt berekend op rekening-courantkrediet staat historisch gezien op een bijzonder laag niveau. Mogelijk rentestijgingen, mede als gevolg van toenemende inflatie, zullen dan ook direct invloed hebben op de hoogte van de rentelasten. De risico's voor de begroting kunnen worden beperkt door leningen voor langere tijd vast te leggen.</p> <p>Daarnaast zal in 2020 wederom een deel van de langlopende leningen conform het met de banken overeengekomen aflossingsschema worden afgelost. De financieringsbehoefte die hierdoor ontstaat zal zoveel als mogelijk worden opgevangen met de vrijkomende cashflow en in geval dit niet mogelijk is met kortlopende financiering in de vorm van rekening-courantkrediet bij de BNG. Het totaal bedrag aan kortlopende leningen kan hierdoor mogelijk stijgen. Het risico dat de rentelasten door een stijging van de kortlopende rentetarieven zullen toenemen wordt hierdoor groter. Wij verwachten echter geen toename van het gebruik van het rekening-courantkrediet voor 2020.</p>
Overig	<p>Naast de hiervoor genoemde risico's wijzen wij volledigheidshalve op de onderstaande overige categorieën risico's die zich voor kunnen doen:</p> <ul style="list-style-type: none">• Onzekerheden en wijzigingen van de (sociale) wetgeving.• Claims van derden waaronder afnemers.• Juiste toepassing van de sociale-, fiscale- wet- en regelgeving.• Bedrijfsschade als gevolg van calamiteiten.

5.2 Geprognosticeerde balans en weerstandsvermogen

De ontwikkeling van de balans wordt navolgend weergegeven met behulp van een geprognosticeerde balans in meerjarenperspectief:

Geprognosticeerde balans:

(bedragen in Euro)	12-31-2018	12-31-2019	12-31-2020	12-31-2021	12-31-2022	12-31-2023
	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Activa:						
Materiële vaste activa	8.572.210	8.142.783	8.054.294	7.839.059	7.588.628	7.264.197
Financiële vaste activa	1	1	1	1	1	1
Voorraden	153.929	146.232	138.921	131.974	125.376	119.107
Uitzettingen met looptijd < 1 jr	2.110.608	2.005.077	1.904.824	1.809.582	1.719.103	1.633.148
Liquide middelen	86.630	82.299	78.184	74.275	70.561	67.033
Overlopende activa	130.000	130.000	130.000	130.000	130.000	130.000
Totaal activa	11.053.378	10.506.392	10.306.223	9.984.892	9.633.669	9.213.486
Passiva:						
Algemene reserve	6.376.454	6.376.454	6.376.454	6.376.454	6.376.454	6.376.454
Resultaat na bestemming	-	-	-	-	-	-
Eigen vermogen	6.376.454	6.376.454	6.376.454	6.376.454	6.376.454	6.376.454
Voorzieningen	627.682	129.027	48.934	-	-	-
Vaste schulden met looptijd > 1 jr	1.408.250	1.233.250	1.058.250	883.250	708.250	533.250
Viottende schulden met looptijd < 1 jr	1.597.727	1.517.840	1.441.948	1.369.851	1.301.358	1.236.290
Verplichtingen	918.265	1.129.821	1.265.637	1.245.337	1.142.607	967.492
Vooruitontvangen bedragen	125.000	120.000	115.000	110.000	105.000	100.000
Overlopende passiva	1.043.265	1.249.821	1.380.637	1.355.337	1.247.607	1.067.492
Totaal passiva	11.053.378	10.506.392	10.306.223	9.984.892	9.633.669	9.213.486

De komende jaren zal de balans zich verder verkleinen vooral door de afschrijvingen op gebouwen. Hierdoor neemt de boekwaarde van de materiële vaste activa af. De algemene reserve neemt niet verder toe omdat het uitgangspunt is om een sluitende exploitatie te realiseren. De langlopende schuld wordt conform het aflossingsschema jaarlijks verder afgebouwd.

Kengetallen

Onderstaand zijn enkele kengetallen opgenomen die een indicatie geven van het weerstandsvermogen van Paswerk:

Kengetallen:

(bedragen in Euro)	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Schuldquote	-1.722.004	-1.783.535	-1.767.828	-1.594.581	-1.337.551	-1.006.851
Solvabiliteit	57,7%	60,7%	61,9%	63,9%	66,2%	69,2%
Structurele exploitatieruimte	nihil	nihil	nihil	nihil	nihil	nihil
EMU-saldo	-103.527	-61.531	15.707	173.247	257.030	330.700
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Ter toelichting:

- De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen.
- De solvabiliteit geeft een indicatie van de mate waarin Paswerk in staat is om aan haar verplichtingen op de lange termijn te voldoen. Het bestuur van Paswerk heeft bij besluit vastgesteld dat de solvabiliteit niet beneden de 30 procent mag komen. Een goede solvabiliteit is, zeker voor de komende jaren, van essentieel belang om mogelijk extra lasten te kunnen opvangen. Daarnaast zullen mogelijke bezuinigingen door het Rijk de exploitatie onder druk kunnen zetten en de solvabiliteit mogelijk kunnen aantasten. De verwachting is dat vanwege de verkorting van de balans en een naar verwachting gelijkblijvende algemene reserve de solvabiliteit geleidelijk zal verbeteren.
- De structurele exploitatieruimte geeft aan welke structurele ruimte Paswerk heeft om de eigen lasten te betalen. De begroting 2020 laat zien dat de baten en lasten geheel met elkaar in evenwicht zijn maar dat de exploitatierekening derhalve ook geen overschot laat zien om extra lasten op te vangen.
- Het EMU-saldo wordt berekend door jaar op jaar de som van de mutaties van de vaste en vlottende financiële activa te verminderen met de som van de mutaties van de vaste en vlottende schuld.

Bijlage I: programmabegroting

Programmabegroting:

(bedragen in Euro)	2020 Begroting	2019 Begroting	2018 Begroting
Opbrengsten			
Netto omzet	10.290.381	9.946.016	10.162.044
Overige opbrengsten	-	60.000	135.000
Totaal opbrengsten	10.290.381	10.006.016	10.297.044
Personeelskosten Wsw			
Bruto lonen	15.344.502	15.668.056	16.269.091
Sociale lasten en pensioenpremies	4.198.062	4.219.954	4.280.601
Overige kosten	838.229	843.365	875.469
Totaal personeelskosten Wsw	20.380.793	20.731.376	21.425.162
Personeelskosten ambtelijke medewerkers			
Ambtelijke medewerkers: bruto lonen	1.286.438	1.221.072	1.381.224
Ambtelijke medewerkers: sociale lasten en pensioenpremies	401.507	377.870	390.872
Ambtelijke medewerkers: vervoerskosten	42.265	36.805	43.259
Doorbelaste loonkosten derden	2.885.302	2.693.330	2.882.321
Overige personeelskosten	181.800	164.500	172.000
Totaal personeelskosten ambtelijke medewerkers	4.797.312	4.493.576	4.869.675
Overige (bedrijfs-) kosten			
Afschrijvingskosten vaste activa	614.389	869.727	833.692
Rente	80.000	78.000	108.000
Huur	248.500	272.500	358.000
Onderhoudskosten	792.000	742.000	772.500
Kosten energie	421.000	424.000	458.000
Belastingen en verzekeringen	267.000	256.000	249.000
Algemene kosten	549.050	566.200	567.900
Diverse kosten	30.000	30.000	9.000
Totaal overige (bedrijfs-) kosten	3.001.940	3.238.427	3.356.092
Incidentele baten (+) en lasten (-)	-	-	-
Uitvoeringskosten Wsw	17.889.664	18.457.364	19.353.884
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten Wsw	17.889.664	18.457.364	19.353.884
Exploitatieresultaat	-	-	-
Operationeel resultaat	2.491.129	2.274.012	2.071.277

Kengetallen:

(bedragen in Euro)	<u>2020</u> Begroting	<u>2019</u> Begroting	<u>2018</u> Begroting
Personele bezetting (gemiddeld)			
Wsw werknemers (personen)	741	777	823
Wsw werknemers (fte)	654,8	684,4	724,9
Wsw werknemers begeleid werken (fte)	9,9	10,5	9,1
Ambtelijke werknemers (fte)	55,1	55,0	62,9
Kengetallen per Wsw medewerker (fte)			
Netto omzet	15.716	14.532	14.019
Overige opbrengsten	-	86	184
Totaal opbrengsten	15.716	14.618	14.203
Totaal personeelskosten Wsw	30.663	29.833	29.192
Totaal personeelskosten ambtelijke medewerkers	7.217	6.466	6.635
Totaal overige kosten	4.516	4.660	4.573
Totaal beïnvloedbare kosten	11.734	11.126	11.208

Toelichting programmabegroting:

<u>Netto omzet:</u>	<u>2020</u>			<u>2019</u>	<u>2018</u>
	Begroting			Begroting	Begroting
	<u>Bruto omzet</u>	<u>Directe kosten</u>	<u>Netto omzet</u>	<u>Netto omzet</u>	<u>Netto omzet</u>
Unit Detacheren	2.721.772	-	2.721.772	2.606.685	2.727.000
Unit Dienstverlening	2.900.000	455.000	2.445.000	2.395.000	2.750.000
Unit Techniek en Grafisch	2.315.000	575.000	1.740.000	1.670.000	1.902.000
Unit Beschut werk en Post	2.600.000	405.000	2.195.000	2.080.000	1.807.159
Doorbelaste kosten ondersteunende diensten	825.117	-	825.117	767.895	779.009
Algemeen, huisvesting en overig	363.492	-	363.492	426.436	196.876
Totaal netto omzet	11.725.381	1.435.000	10.290.381	9.946.016	10.162.044

De netto omzet voor de begroting in 2020 laat, in tegenstelling tot de begroting 2019, een verdere toename zien. De netto omzet komt in 2020 naar verwachting uit op € 10.290.000. Alle afzonderlijke units dragen bij aan deze toename ondanks de structurele daling van het aantal Wsw'ers dat bij Paswerk werkzaam is. Als gevolg van de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 is er immers geen nieuwe instroom van Wsw'ers meer mogelijk en resteert slechts een uitstroom van Wsw'ers.

De verwachte toename van de netto omzet wordt gedragen door de goede economische omstandigheden en verbeteringen van de interne bedrijfsvoering die zijn gerealiseerd. Dit is de reden van de hogere omzetverwachting voor 2020. Met behulp van meerjaren verbeterprogramma's, zoals op basis van de zogenaamde 'LEAN-methodiek', tracht elke werkunit het verdienvermogen te optimaliseren en de netto omzet per medewerker verder te verbeteren. Dit ondanks de afname van het personeelsbestand die zich, in meer of mindere mate, bij elke werkunit voordoet. Zo wordt onder andere getracht de Wsw'ers in te zetten op activiteiten met een hogere toegevoegde waarde en met een kleinere afstand tot de arbeidsmarkt. Daarnaast kijken de units naar verbeteren van de klantportfolio door selectiever te zijn als het gaat om de rentabiliteit van de opdrachten. Hierbij is ook de aard van het werk van belang. Het gaat binnen de units om die werksoorten die zo goed mogelijk passen bij de ontwikkelmogelijkheden van de SW-populatie. Het resultaat van deze inspanningen is duidelijk te zien aan de ontwikkeling van de gerealiseerde netto omzet in 2018 die relatief veel minder snel daalt dan de afname van het Wsw-bestand.

<u>Doorbelaste kosten ondersteunende diensten:</u>	<u>2020</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	Begroting	Begroting	Begroting
Werkpas Holding BV	-	-	-
Werkpas BV	30.581	35.942	35.942
Pasmatch Personeelsdiensten BV	303.601	292.624	292.624
Werkdag BV	185.488	186.742	186.742
Leerwerkbedrijven Kennemerland BV	99.994	83.510	83.510
Werkbedrijf Haarlem BV	205.451	180.190	180.190
Totaal doorbelaste kosten ondersteunende diensten	825.117	779.009	779.009

De doorbelaste kosten ondersteunende diensten betreffen de kosten van management, HRM, financiële administratie, ICT, facilitaire dienstverlening en huisvesting, die worden doorbelast van de gemeenschappelijke regeling naar Werkpas Holding BV.

<u>Overige opbrengsten:</u>	<u>2020</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	Begroting	Begroting	Begroting
Doorberekende vracht en orderkosten	-	60.000	55.000
Overige opbrengsten	-	-	80.000
Totaal overige opbrengsten	-	60.000	135.000

Toelichting programmabegroting (vervolg):

<u>Personeelskosten Wsw:</u>	<u>2020</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	Begroting	Begroting	Begroting
Loonkosten Wsw:			
Bruto lonen	15.782.187	15.984.675	16.463.851
Lage Inkomens voordeel (LIV)	437.685-	316.619-	194.759-
Sociale lasten	2.825.011	2.845.272	2.881.174
Pensioenpremies	1.373.050	1.374.682	1.399.427
Totaal loonkosten Wsw	19.542.564	19.888.011	20.549.692

De cao voor de sociale werkvoorziening liep per 31 december 2018 af. Hoewel de onderhandelingen over een nieuwe cao gaande zijn, is nog geen duidelijkheid over de inhoud van de mogelijke vervolgspraken. Voor de berekening van de Wsw-loonkosten is daarom een reële inschatting gemaakt van de verwachte loonstijging. Er is uitgegaan van gemiddeld 1,5 tot 2% jaarlijks. Dit komt vrijwel overeen met de verwachte loonstijging van het minimumloon dat elk jaar op 1 januari en 1 juli wordt geïndexeerd. Een groot deel van de Wsw-medewerkers, ongeveer 45% van de populatie, ontvangt een salaris op het niveau van het minimum loon. Er is voor het jaar 2020 rekening gehouden met een bedrag van € 438.000 voor het Lage inkomensvoordeel (LIV), als korting op de loonkosten Wsw. De berekening van dit bedrag is gebaseerd op de laatst bekende regelgeving omtrent dit onderwerp en is een reële inschatting van de te verwachten bedragen. Het LIV is van toepassing op de jaren 2017 tot en met 2020. Het is vooralsnog onzeker of deze regeling na deze periode zal worden gecontinueerd. In de meerjarenraming is vanaf het jaar 2021 dan ook geen rekening meer gehouden met deze korting op de loonkosten.

Aantal werknemers Wsw:			
Aantal Wsw werknemers (personen)	741	777	823
Aantal Wsw werknemers (fte)	654,8	684,4	724,9

Uitkeringen Wsw:			
Te ontvangen ziekengelden	-	16.849-	21.474-
Totaal uitkeringen Wsw	-	16.849-	21.474-

Vervoerskosten Wsw:			
Reiskostenvergoeding woon-werk	502.996	518.936	543.999
Overige reiskostenvergoedingen	21.925	22.240	22.905
Totaal vervoerskosten	524.921	541.176	566.904
Eigen bijdragen	-	-	-
Totaal vervoerskosten -/- eigen bijdragen	524.921	541.176	566.904

De vervoerskosten Wsw worden in hoofdzaak bepaald door de regeling 'tegemoetkoming woon-werkverkeer' zoals deze in de cao Wsw is vastgelegd. Daarnaast zijn hierin de kosten opgenomen van de fiscaal gunstige regeling 'uitruil eindejaaruitkering' waarvan veel Wsw-medewerkers gebruik maken.

Overige kosten Wsw:			
Bedrijfsgeneeskundige zorg	120.590	124.679	125.263
Voorlichting, vorming en vakonderwijs	39.982	40.437	57.263
Werk- en veiligheidskleding	46.430	47.176	50.105
Bijeenkomsten en recepties	16.122	16.849	17.895
Diverse kosten	25.795	26.958	25.053
Totaal overige kosten Wsw:	248.918	256.098	275.579

Werkgeverssubsidie:			
Werkgeverssubsidie begeleid werken	64.389	62.940	54.460
Totaal werkgeverssubsidie	64.389	62.940	54.460

Werkgevers die Wsw-medewerkers van Paswerk in dienst hebben in het kader van 'Begeleid werken' ontvangen van Paswerk een 'werkgeverssubsidie' ten bedrage van het productiviteitsverlies wat deze medewerkers hebben als gevolg van hun arbeidshandicap. Het bedrag wat hiervoor in 2020 begroot is bedraagt € 64.389 voor 9,9 fte 'Begeleid werken', dit is gemiddeld € 6.500 per fte.

Aantal Wsw werknemers 'Begeleid werken':			
Aantal Wsw werknemers (fte)	9,9	10,5	9,1

Toelichting programmabegroting (vervolg):

<u>Personeelskosten ambtelijke medewerkers:</u>	<u>2020</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	<u>Begroting</u>	<u>Begroting</u>	<u>Begroting</u>
Loonkosten ambtelijke medewerkers:			
Bruto lonen	1.276.538	1.221.072	1.390.224
Sociale lasten	180.608	183.653	213.328
Pensioenpremies	220.899	194.217	177.544
Totaal loonkosten ambtelijke werknemers:	<u>1.678.045</u>	<u>1.598.942</u>	<u>1.781.096</u>
Uitkeringen ambtelijke werknemers:			
Te betalen en te ontvangen ziekengelden en uitkeringen wachtgeld	9.900	-	9.000-
Totaal uitkeringen ambtelijke werknemers	<u>9.900</u>	<u>-</u>	<u>9.000-</u>
Vervoerskosten ambtelijke werknemers:			
Reiskostenvergoedingen woon-werk	14.832	14.868	16.110
Overige reiskostenvergoedingen	27.433	21.937	27.149
Totaal vervoerskosten ambtelijke werknemers	<u>42.265</u>	<u>36.805</u>	<u>43.259</u>
Doorbelaste loon- en personeelskosten NRG:			
Doorbelaste loonkosten Stichting Epilepsie Instellingen Nederland (SEIN)	180.457	178.174	169.894
Doorbelaste loonkosten Personeel WZK BV	2.747.630	2.711.854	2.900.818
Doorbelaste loonkosten Werkpas BV	146.624	-	-
Naar derden doorbelaste loonkosten	189.409-	196.698-	188.392-
Totaal doorbelaste loonkosten ambtelijke werknemers	<u>2.885.302</u>	<u>2.693.330</u>	<u>2.882.321</u>
In de doorbelaste loon- en personeelskosten zijn de kosten opgenomen van het reguliere niet regeling gebonden personeel (NRG) van de gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningsschap Zuid Kennemerland. De naar derden doorbelaste loonkosten betreft personeel dat in dienst bij de GR maar ook gedeeltelijk werkzaamheden verricht voor de Werkpas Holding BV.			
Overige kosten ambtelijke werknemers:			
Kosten ingehuurde arbeidskrachten	65.400	66.000	66.000
Bedrijfsgeneeskundige zorg	15.000	15.000	15.000
Opleidingskosten	72.000	60.000	66.000
Wervingskosten en aanstellingskosten	9.000	6.000	6.000
Bedrijfsbijeenkomsten en recepties	12.000	7.500	9.000
Diverse kosten	8.400	10.000	10.000
Totaal overige kosten ambtelijke werknemers	<u>181.800</u>	<u>164.500</u>	<u>172.000</u>
Personele bezetting ambtelijke medewerkers:			
Aantal ambtelijke medewerkers (fte):	<u>55,1</u>	<u>55,0</u>	<u>62,9</u>

In de personele bezetting van ambtelijk medewerkers zijn opgenomen de reeds vele jaren bij Paswerk werkzame en ingehuurde arbeidskrachten van de Stichting Epilepsie Instellingen Nederland (SEIN) en Personeel WZK B.V.

Voor de ontwikkeling van de loonkosten van het ambtelijk personeel is de cao voor gemeentenambtenaren bepalend. Deze cao liep af per 31 december 2018. Hoewel de onderhandelingen tussen de partijen, ten tijde van het opstellen van deze begroting, gaande zijn, is er nog niets bekend over de vervolgspraken. Voor de berekening van de loonkosten van het ambtelijk personeel is in deze begroting uitgegaan van een gemiddelde loonkosten stijging van 2 procent per jaar, hetgeen overeenkomst met een loonkostenstijging van circa € 70.000 jaarlijks. Voor zover bekend zijn de wijzigingen van werkgeverspremies voor sociale lasten en pensioenen in deze berekening meegenomen.

Het aantal fte's komt in 2020 uit gemiddeld 55,1 fte. Opgenomen vacatures betreft uitsluitend vervanging van regulier personeel.

Toelichting programmabegroting (vervolg):

<u>Overige (bedrijfs-) kosten:</u>	<u>2020</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	<u>Begroting</u>	<u>Begroting</u>	<u>Begroting</u>
Afschrijvingen immateriële en materiële vaste activa:			
Gronden en voorzieningen aan terreinen	4.841	15.040	17.345
Gebouwen	321.096	444.947	495.451
Vervoermiddelen	111.381	115.762	88.001
Machines, apparaten en installaties	177.071	293.978	232.895
Totaal afschrijvingen	614.389	869.727	833.692
Rente:			
<u>Rentelasten:</u>			
Rente langlopende leningen BNG	48.384	55.944	63.504
Rente rekening-courant BNG en ING	31.616	22.056	44.496
Overige rentelasten	-	-	-
Totaal rentelasten	80.000	78.000	108.000
<u>Rentebaten:</u>			
Rentebaten	-	-	-
Totaal rentebaten	-	-	-
Saldo rente baten & lasten	80.000	78.000	108.000
Voor een nadere specificatie van de langlopende leningen zie overzicht: 'Staat van geldleningen met een looptijd langer dan één jaar'.			
Huur:			
Gebouwen, installaties & erfpachtcanon	67.500	66.000	112.000
Overige bedrijfs- & transportmiddelen	181.000	206.500	246.000
Totaal huur	248.500	272.500	358.000
Onderhoudskosten:			
Gebouwen, terreinen & installaties	219.000	198.000	181.500
Machines, hard- & software, inventaris & vervoermiddelen	452.000	428.000	447.000
Kleine aanschaffingen	66.000	66.000	90.000
Schoonmaakkosten & vuilafvoer	55.000	50.000	54.000
Totaal onderhoudskosten	792.000	742.000	772.500
Energieverbruik:			
Elektriciteit	138.000	138.000	138.000
Gas	128.000	128.000	138.000
Water	10.000	12.000	12.000
Brandstof machines & vervoermiddelen	145.000	146.000	170.000
Totaal kosten energieverbruik	421.000	424.000	458.000
Belastingen en verzekeringen:			
Totaal belastingen en verzekeringen	267.000	256.000	249.000

Onder de kosten van belastingen en verzekeringen zijn opgenomen onroerendezaakbelasting, waterschapsbelasting, milieubelasting, heffing waterkwaliteit, wegenbelasting motorvoertuigen en kosten van bedrijfsverzekeringen.

Toelichting programmabegroting (vervolg):

Vervolg overige (bedrijfs-) kosten:

Algemene kosten:

Indirecte productiekosten:

	<u>2020</u> Begroting	<u>2019</u> Begroting	<u>2018</u> Begroting
Verpakkingsmateriaal & orderkosten	16.500	25.800	21.000
Opslag-, distributie- & vrachtkosten	40.000	40.000	33.000
Totaal indirecte productiekosten	<u>56.500</u>	<u>65.800</u>	<u>54.000</u>

Commerciële kosten:

Reclame & acquisitiekosten	15.000	9.000	12.000
Advertentiekosten	-	-	-
Totaal commerciële kosten	<u>15.000</u>	<u>9.000</u>	<u>12.000</u>

Kosten dienstverlening derden:

Advieskosten derden	78.000	92.000	95.000
Salarisverwerking derden	51.250	52.000	52.000
Totaal kosten dienstverlening derden	<u>129.250</u>	<u>144.000</u>	<u>147.000</u>

Overige algemene kosten:

Kantoorkosten	138.200	125.100	119.000
Beveiligingskosten	37.500	36.000	35.000
Accountantskosten	39.000	39.000	36.000
Vergader- en representatiekosten	12.000	13.200	12.000
Kosten kantine (saldo van opbrengsten en kosten)	97.000	108.000	130.000
Diverse kosten	24.600	26.100	22.900
Totaal overige algemene kosten	<u>348.300</u>	<u>347.400</u>	<u>354.900</u>

Totaal algemene kosten

549.050	566.200	567.900
----------------	----------------	----------------

Diverse kosten:

Kosten afboeking oninbare vorderingen	-	-	-
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	30.000	30.000	9.000
Diverse kosten	-	-	-

Totaal diverse kosten

30.000	30.000	9.000
---------------	---------------	--------------

Toelichting programmabegroting (vervolg):

Uitvoeringskosten Wsw:

<u>2020</u> Begroting	<u>2019</u> Begroting	<u>2018</u> Begroting
<u>17.889.664</u>	<u>18.457.364</u>	<u>19.389.920</u>

Totaal uitvoeringskosten Wsw

De uitvoeringskosten Wsw laten een structurele daling zien door de structurele daling van de personeelskosten Wsw, afname van de personeelskosten ambtelijk personeel en afname van de overige bedrijfskosten.

Bijdrage uitvoeringskosten Wsw:

	<u>Wsw-deel</u> <u>IUSD</u> <u>2020</u>	<u>Tekort</u> <u>2020</u>	<u>Tekort</u> <u>buitengemeenten</u> <u>verdeeld</u>	<u>Aanvullende bijdrage</u> <u>gemeenten</u> <u>2020</u>	<u>Bijdrage</u> <u>uitvoeringskosten</u> <u>2020</u>
Gemeente Bloemendaal	752.865	13.465	1.271	14.736	767.601
Gemeente Haarlem	14.941.180	248.822	25.220	274.043	15.215.223
Gemeente Heemstede	1.302.498	26.082	2.199	28.280	1.330.778
Gemeente Zandvoort	565.289	9.819	954	10.773	576.062
Buitengemeenten	-	29.644	-	-	-
	<u>17.561.832</u>	<u>327.832</u>	<u>29.644</u>	<u>327.832</u>	<u>17.889.664</u>

Het totaal van de uitvoeringskosten Wsw is het saldo van alle opbrengsten en kosten voor de uitvoering van de Wsw van de gemeenschappelijke regeling, inclusief de loonkosten Wsw. Het bedrag van de uitvoeringskosten per deelnemende gemeente is bepaald aan de hand van de verhouding van de bedragen van het Wsw-deel van de Integratie-uitkering Participatie 2020 vermeerderd met het tekort van de buitengemeenten. Dit is gebaseerd op de bedragen uit meest recente gemeentecirculaire van september 2018.

De bedragen van de Integratie-uitkering Participatie 2020 zijn een voorlopige inschatting van de voor 2020 van het Ministerie te ontvangen bedragen. Hierbij is rekening gehouden met een bijstelling van de Integratie-uitkering Participatie 2020 welke gelijk is aan de indexering van de loonkosten Wsw. In deze begroting is derhalve het uitgangspunt dat de door de gemeenten te ontvangen Integratie-uitkering Participatie en de loonkosten Wsw met eenzelfde bedrag wordt verhoogd. Dit wijkt af van het uitgangspunt dat bij de begroting van 2019 nog werd gevolgd, waarbij de Integratie-uitkering Participatie geheel niet werd geïndexeerd.

Voor de gemeente Haarlem zijn de bovenstaande bedragen van het Wsw-deel inclusief de bedragen voor de buitengemeenten. De buitengemeenten zijn de niet-GR gemeenten. De buitengemeenten worden als gevolg van de gewijzigde systematiek, met ingang van 1 januari 2017, toegerekend aan de gemeente Haarlem.

Voor 2020 resteert een tekort van € 327.832 waarvoor, naar rato van de Integratie-uitkering Participatie 2020, een bijdrage wordt gevraagd van de gemeenten.

Bijlage II: reserves, voorzieningen & geldleningen

<u>Reserves:</u>		(bedragen in Euro)	
Boekwaarde algemene reserve per 31-12-2017			<u>6.376.454</u>
Dotaties (+)	2018	Begroting	-
	2019	Begroting	-
	2020	Begroting	-
Ontrekkingen (-)	2018	Begroting	-
	2019	Begroting	-
	2020	Begroting	-
Boekwaarde algemene reserve per 31-12-2020			<u>6.376.454</u>

Staat van geldleningen met een looptijd van langer dan één jaar: (bedragen in Euro)

Jaar lening	2.006
Looptijd in jaren	20
Restant looptijd in jaren	6
Rente percentage	4,32%
Oorspronkelijk bedrag lening	3.500.000
Rentebedrag 2020	48.384
Boekwaarde per 31-12-2019	<u>1.225.000</u>
Opname in 2020 (+)	-
Aflossing in 2020 (-)	175.000
Boekwaarde per 31-12-2020	<u>1.050.000</u>

Bijlage III: investeringen

<u>Categorie</u>	<u>Kostenplaats</u>	<u>Soort investering</u>	<u>Afschrijvings- termijn</u>	<u>Bedrag investering</u>
(bedragen in Euro)		(V) veranging (U) uitbreiding (R) rentabiliteit		
Gebouwen:				
Bouwkundig Pestalozzistraat	Post	V	5	12.000
Bouwkundig Spieringweg	Facilitair	V	5	60.000
Fietsenwerkplaats	Wielwerk	V	5	20.000
		Totaal gebouwen:		92.000
Vervoermiddelen:				
Bedrijfswagen (2x)	Groen	V	5	50.000
Bedrijfswagen (personenbus)	Detacheren	V	5	45.000
Bedrijfswagen Combo	Post	V	5	22.000
Bromfiets (2x)	Post	V	5	4.800
Fietsen (12x)	Post	V	5	9.600
		Totaal vervoermiddelen:		131.400
Machines, apparaten & installaties:				
<u>Machines & installaties:</u>				
Productielijn VRS	Assemblage	R	5	15.000
Smartbeam met software	Assemblage	R	5	7.500
Software Multipress	Grafisch	V	5	5.000
Machines diversen	Groen	V	5	25.000
Schrob-/ zuigmachines	Schoonmaak	V	5	10.000
Gebouwinstallaties	Facilitair	V	5	60.000
		Totaal machines & installaties:		122.500
<u>Hardware & software:</u>				
Kantoorautomatisering ERP	ICT	V	4	180.000
		Totaal hardware & software:		180.000
		Totaal machines, apparaten & installaties:		302.500
		Totaal investeringen		525.900

Bijlage IV: meerjarenoverzicht

(bedragen in Euro)	2019 Begroting	2020 Begroting	2021 Begroting	2022 Begroting	2023 Begroting
Opbrengsten					
Netto omzet	9.946.016	10.290.381	9.880.524	9.379.830	8.845.352
Overige opbrengsten	60.000	-	-	-	-
Totaal opbrengsten	10.006.016	10.290.381	9.880.524	9.379.830	8.845.352
Personeelskosten Wsw					
Bruto lonen	15.668.056	15.344.502	15.333.185	14.679.268	13.974.606
Sociale lasten en pensioenpremies	4.219.954	4.198.062	4.078.627	3.904.685	3.717.245
Overige kosten	843.365	838.229	802.118	757.701	709.405
Totaal personeelskosten Wsw	20.731.376	20.380.793	20.213.929	19.341.655	18.401.256
Personeelskosten ambtelijke medewerkers					
Ambtelijke medewerkers: bruto lonen	1.221.072	1.286.438	1.248.066	1.217.944	1.162.861
Ambtelijke medewerkers: sociale lasten en pensioenpremie	377.871	401.507	392.552	383.078	365.753
Ambtelijke medewerkers: vervoerskosten	36.805	42.265	42.148	36.071	35.129
Ontvangen doorbelasting loonkosten derden	2.890.028	3.074.711	3.042.323	3.007.409	2.911.648
Naar derden doorbelaste loonkosten	196.698-	189.409-	197.546-	192.778-	187.740-
Overige personeelskosten	164.500	181.800	165.209	161.221	157.009
Aanwending voorziening	-	-	-	-	-
Totaal personeelskosten ambtelijke medewerkers	4.493.577	4.797.312	4.692.752	4.612.946	4.444.659
Overige (bedrijfs-) kosten					
Afschrijvingskosten vaste activa	869.727	614.389	635.235	670.431	744.431
Rente	78.000	80.000	86.000	92.000	98.000
Huur	272.500	248.500	253.470	258.540	263.710
Onderhoudskosten	742.000	792.000	793.095	799.206	810.335
Kosten energie	424.000	421.000	423.130	425.502	428.122
Belastingen en verzekeringen	256.000	267.000	268.475	270.007	272.599
Algemene kosten	566.200	549.050	540.153	531.504	523.094
Diverse kosten	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
Totaal overige (bedrijfs-) kosten	3.238.427	3.001.940	3.029.558	3.077.189	3.170.291
Incidentele baten (+) en lasten (-)	-	-	-	-	-
Uitvoeringskosten Wsw	18.457.365	17.889.664	18.055.716	17.651.959	17.170.854
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten Wsw	18.457.365	17.889.664	18.055.716	17.651.959	17.170.854
Exploitatieresultaat	-	-	-	-	-
Operationeel resultaat	2.274.011	2.491.129	2.158.214	1.689.695	1.230.402
Tekort Wsw					
Totaal personeelskosten Wsw	20.731.376	20.380.793	20.213.929	19.341.655	18.401.256
Totaal Wsw-deel integratie uitkering sociaal domein	17.380.765	17.561.832	17.290.810	17.026.894	16.721.143
Totaal tekort Wsw	3.350.611-	2.818.961-	2.923.120-	2.314.761-	1.680.113-
Uitvoeringskosten Wsw per gemeente					
Bloemendaal	743.011	767.601	788.054	783.078	739.713
Haarlem	15.441.812	15.215.223	15.417.461	15.068.948	14.715.342
Haarlemmerliede & Spaarwoude	141.740	-	-	-	-
Heemstede	1.501.798	1.330.778	1.280.435	1.230.383	1.143.831
Zandvoort	629.005	576.062	569.765	569.550	571.969
Buitengemeenten	-	-	-	-	-
Totaal uitvoeringskosten Wsw	18.457.365	17.889.664	18.055.716	17.651.959	17.170.854
Integratie-uitkering Participatie (Wsw-deel) per gemeente					
Bloemendaal	693.908	752.865	753.285	754.386	718.797
Haarlem	14.556.881	14.941.180	14.778.283	14.543.919	14.335.855
Haarlemmerliede & Spaarwoude	132.456	-	-	-	-
Heemstede	1.405.667	1.302.498	1.215.277	1.180.287	1.109.940
Zandvoort	591.853	565.289	543.965	548.302	556.551
Buitengemeenten	-	-	-	-	-
Totaal Integratie-uitkering Participatie (Wsw-deel)	17.380.765	17.561.832	17.290.810	17.026.894	16.721.143
Aanvullende bijdrage per gemeente					
Bloemendaal	49.103	14.736	34.769	28.692	20.916
Haarlem	884.931	274.043	639.178	525.029	379.487
Haarlemmerliede & Spaarwoude	9.283	-	-	-	-
Heemstede	96.131	28.280	65.159	50.096	33.891
Zandvoort	37.152	10.773	25.801	21.248	15.418
Buitengemeenten	-	-	-	-	-
Totaal aanvullende bijdrage	1.076.600	327.832	764.906	625.065	449.711

Bijlage V: programmabegroting uitgesplitst

In het navolgende overzicht wordt een uitsplitsing gegeven van de programmarekening naar de overhead en de directe kosten van de uitvoering Wsw, een en ander conform de richtlijnen van het Besluit begroting en verantwoording.

(bedragen in Euro)	<u>Totaal</u>	<u>Overhead</u>	<u>Uitvoering Wsw</u>
Opbrengsten			
Netto omzet	10.249.940	1.188.609	9.061.331
Overige opbrengsten	-	-	-
Totaal opbrengsten	<u>10.249.940</u>	<u>1.188.609</u>	<u>9.061.331</u>
Personeelskosten Wsw			
Bruto lonen	15.344.502	-	15.344.502
Sociale lasten en pensioenpremies	4.198.062	-	4.198.062
Overige kosten	838.229	-	838.229
Totaal personeelskosten Wsw	<u>20.380.793</u>	<u>-</u>	<u>20.380.793</u>
Personeelskosten ambtelijke medewerkers			
Ambtelijke medewerkers: bruto lonen	1.286.438	1.286.438	-
Ambtelijke medewerkers: sociale lasten en pensioenpremies	401.507	401.507	-
Ambtelijke medewerkers: vervoerskosten	42.265	42.265	-
Doorbelaste loonkosten derden	2.885.302	2.885.302	-
Overige personeelskosten	184.800	184.800	-
Totaal personeelskosten ambtelijke medewerkers	<u>4.800.312</u>	<u>4.800.312</u>	<u>-</u>
Overige (bedrijfs-) kosten			
Afschrijvingskosten vaste activa	614.389	32.594	581.796
Rente	80.000	-	80.000
Huur	248.500	-	248.500
Onderhoudskosten	792.000	25.900	766.100
Kosten energie	421.000	27.600	393.400
Belastingen en verzekeringen	267.000	26.700	240.300
Algemene kosten	549.050	137.263	411.788
Diverse kosten	30.000	-	30.000
Totaal overige (bedrijfs-) kosten	<u>3.001.940</u>	<u>250.056</u>	<u>2.751.883</u>
Incidentele baten (+) en lasten (-)	-	-	-
Uitvoeringskosten Wsw	<u>17.933.105</u>	<u>3.861.760</u>	<u>14.071.345</u>